

Praktijkcase Tweedelijnszorg

Samenwerking tweedelijnszorg en sport- en beweegdomein: Isala Ziekenhuis Sportloket

Samenwerking tweedelijnszorg en sport- en beweegdomein: Isala Ziekenhuis Sportloket

Door het hele land ontstaan steeds meer samenwerkingen tussen de tweedelijnszorg en de sport. We verzamelden drie inspirerende praktijkvoorbeelden. Hoe zijn deze samenwerkingen opgezet? Welke tips en lessen vloeien hieruit voort? In dit tweede deel vertelt psychomotorisch therapeut Aniek van Vilsteren-Bessembinders over het Sportloket van het Isala Ziekenhuis en Vogellanden.

→ Wat is het Sportloket?

Bij het Sportloket krijgen chronisch zieke of revaliderende patiënten een persoonlijk beweegadvies. Mensen komen bij het Sportloket op verwijzing van de revalidatiearts of het behandelteam of omdat een revalidant zelf een vraag heeft. Daar krijgen ze een consult over een actieve leefstijl. Twee consulenten van revalidatiecentrum Vogellanden, centrum voor medisch specialistische revalidatie, bijzondere tandheelkunde en gezonde leefstijl in Zwolle (onder wie ikzelf) voeren deze gesprekken.

We kijken met de patiënt:

- ➔ Wat is jouw doel om te bewegen (bijvoorbeeld conditie, plezier, sociale contacten)?
- ➔ Wat is jouw beweegverleden?
- ➔ Welk aanbod past daarbij? En waar is dat mogelijk?
- ➔ Heel praktisch: hoe zit het met hulpmiddelen, vervoer, kosten, benodigde begeleiding?
- ➔ Doel is een beweegactiviteit vinden die goed past bij iemands mogelijkheden en wensen.

'Tijdens de revalidatie bewegen mensen vaak meer of anders dan daarvoor. Het Sportloket geeft mensen handvatten om daarmee verder te gaan.'
Anniek van Vilsteren-Bessembinders

➔ **Wat was de aanleiding voor het Sportloket?**

Begin 2000 was het project Revalidatie & Sport, onder andere vanuit de voorloper van Kenniscentrum Sport en Bewegen. Vanuit dat project werden er sportloketten opgezet in revalidatiecentra. Zo ook bij Vogellanden. Al snel werd het sportadvies een vast onderdeel van de behandeling. Bewegen na de revalidatie is belangrijk. Dit project kreeg een vervolg in 2013, om ook sportadviezen in ziekenhuizen op te starten. Met het Sportloket in Isala zijn we gestart in 2013 op de afdeling revalidatiegeneeskunde. Het Sportloket is er voor alle patiënten van de revalidatiegeneeskunde in Isala en voor revalidanten (kinderen en volwassenen) van Vogellanden.

➔ **Wie is de doelgroep?**

Het Sportloket is er voor revaliderende patiënten en chronisch zieken met een beweegvraag, zowel voor volwassenen als kinderen. Iemand wil bijvoorbeeld weer kunnen tafeltennissen na een beroerte, of een kind wil graag kunnen basketballen vanuit een rolstoel. Tijdens de revalidatie is bewegen een belangrijk onderdeel. Hierdoor bewegen mensen vaak meer of anders dan voor hun revalidatie. Veel revalidanten willen blijven bewegen na hun revalidatie. Vaak weten ze niet waar ze terecht kunnen voor bijvoorbeeld warm water zwemmen, sporten in een klein groepje, etc. Dan wordt een sportadvies ingepland. Ook bij het consult van de revalidatiearts worden bewegen en leefstijl besproken. Wanneer iemand dan het advies krijgt om meer te gaan bewegen, volgt een verwijzing naar het Sportloket.

➔ **Wat is de werkwijze van het Sportloket?**

- ➔ Patiënt wordt verwezen voor een sportadvies
- ➔ Patiënt krijgt een gesprek (45 min) met de sport- en beweegconsulent
- ➔ Na dit gesprek zoekt de sport- en beweegconsulent de passende mogelijkheden en informatie en stuurt dit naar de patiënt; de patiënt neemt contact op met de sport-/beweegactiviteit
- ➔ Na 6-8 weken is er een evaluatie (telefonisch of per mail)

→ Welke professionals en organisaties zijn betrokken?

Betrokken zijn: de afdeling Revalidatiegeneeskunde van het [Isala Ziekenhuis](#) en [Vogellanden Zwolle Centrum voor revalidatie](#). De artsen van deze afdeling en soms van andere afdelingen of andere Isala-locaties zoals Meppel, verwijzen de patiënten door. Twee consultants beheren het Sportloket. Verder werken we nauw samen met [Sportservice Zwolle](#). Zij kennen het beweegaanbod en kunnen ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuw sportaanbod. Zo was er een aantal jaar geleden veel vraag van jongeren naar elektrisch rolstoelhockey. Samen met Sportservice Zwolle en [Onderwijscentrum De Twijn](#) hebben we een pilot met drie clinics georganiseerd, wat leidde tot een enthousiast e-hockeyteam in Zwolle. Daarnaast biedt Sportservice Zwolle scholingen voor kader van sportverenigingen over de verschillende doelgroepen en organiseren we samen sportdagen voor kinderen en volwassenen met een beperking.

Andere partijen waarmee we samenwerken zijn:

- Sportverenigingen: jaarlijks zijn er clinics waar revalidanten aan kunnen deelnemen (bijvoorbeeld paardrijden, golf of rolstoelhandbal)
- [Gehandicaptensport Nederland](#)
- [Uniek Sporten](#) (bijvoorbeeld uitleen van hulpmiddelen)

→ Hoe hebben jullie het financieel voor elkaar gekregen?

Bij de start van het Sportloket was er budget vanuit het landelijke project. In het vervolg is het sportadvies een onderdeel geworden van de revalidatiebehandeling.

→ **Wat zijn de resultaten?**

Veel revalidanten zijn na het sportadvies gaan bewegen in de thuissituatie. Dit varieert van bewegen bij een sportvereniging of zwemles tot meer fietsen en wandelen. Onze monitoring bestaat uit een evaluatie via mail of telefoon, 6-8 weken na het sportadvies. Tijdens het consult vraagt ook de revalidatiearts naar de leefstijl van de revalidant, waar ook bewegen een onderdeel van is. Jaarlijks zien we ongeveer 200-250 patiënten voor een sportadvies vanuit Isala en Vogellanden.

'Het is belangrijk om nieuwe artsen en arts-assistenten te blijven informeren over het Sportloket, dit zorgt ervoor dat er aandacht blijft voor het belang van bewegen na de revalidatie.'

Anniek van Vilsteren-Bessembinders (psychomotorisch therapeut)

→ **Wat zijn uitdagingen binnen het Sportloket?**

Het is belangrijk dat (revalidatie)artsen precies weten wat het Sportloket inhoudt, wat het toevoegt en hoe de aanvraagprocedure werkt. In de revalidatie is er op dit moment veel aandacht voor een gezonde leefstijl, waardoor bewegen vaker ter sprake komt en het Sportloket wordt ingezet. Een uitdaging, al heeft die minder met de samenwerking zelf te maken, is soms het zoeken hoe je het praktisch regelt met en voor patiënten. Denk aan vervoer van en naar de sportvereniging, financiën en hulp bij algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) zoals het aan- en uitkleden bij zwemmen. Het vraagt soms wat creativiteit om alles geregeld te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om contact te hebben en houden met de samenwerkingspartners.

'Samen dingen organiseren, zoals clinics en sportdagen, maakt onze samenwerking zichtbaarder.'

Anniek van Vilsteren-Bessembinders (psychomotorisch therapeut)

→ **Wat zorgt voor een goede samenwerking?**

Het helpt dat we samen met SportService Zwolle activiteiten voor deze doelgroep (mensen met een lichamelijke beperking) organiseren, zoals clinics en twee keer per jaar aangepaste sportdagen. Dat maakt de samenwerking zichtbaarder. Je moet als samenwerkingspartners ook echt beseffen dat je elkaar nodig hebt. Bijvoorbeeld om te weten wat nodig is voor een bepaalde doelgroep. Maar als je elkaar eenmaal weet te vinden, kost zo'n samenwerking verder weinig tijd. Zo hebben wij vier keer per jaar overleg aangepast sporten met Onderwijscentrum De Twijn en SportService Zwolle.

→ **Wat zijn tips voor andere partijen?**

- + Organiseer activiteiten zoals clinics of sportdagen. Daardoor heb je contact met lokale verenigingen en het maakt je samenwerking zichtbaar.
- + Wees nieuwsgierig naar mogelijke samenwerkingspartners, zoals het (aangepast) sportaanbod. Ga zelf eens langs bij verenigingen. Zo krijg je een goed beeld van de mogelijkheden, waarde en (praktische) uitdagingen.
- + Houd contact met gemeenten en/of maatschappelijke werkers voor zicht op de financiële mogelijkheden. Vraag hulp bij de dingen die je niet weet.
- + Begin niet alleen, maar betrek je collega's voor meer draagvlak. En betrek ook vanaf het begin de artsen, behandelteams en managers. Dat is echt belangrijk: je moet het samen doen.

